

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5CoP/40/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4614202079
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 10. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Pribula
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2014:4614202079.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Pribulu a sudcov JUDr. Renáty Pátrovičovej a JUDr. Borisa Minksa v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: G. G., nar. XX. XX. XXXX, bytom u matky, zastúpená Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny - odbor sociálnych vecí a rodiny Topoľčany, Škultétyho 1577/8, dieťa rodičov: matka - I. G., nar. XX. XX. XXXX, bytom Y., K. XXXX/XX, otec - K. G., nar. XX. XX. XXXX, bytom I. č.d. XXX, o návrhu otca na zníženie výživného a o návrhu matky na zvýšenie výživného, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany zo dňa 13. mája 2014, sp. zn. 11P/74/2014, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa výroku o zamietnutí návrhu matky na zvýšenie výživného m e n í takto:

Zvyšuje sa vyživovacia povinnosť otca K. G. na maloletú G. G., nar. XX. XX. XXXX zo sumy 110 eur mesačne na sumu 145 eur mesačne počnúc od 01. 09. 2014, ktorú bude povinný zasielať vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletého dieťaťa I. G., čím sa mení rozsudok Okresného súdu Topoľčany zo dňa 08. 07. 2010 č. k. 9P/73/2010-55.

Zročné výživné vzniklé zvýšením výživného za obdobie od 01. 09. 2014 do 31. 10. 2014 v sume 70 eur bude otec povinný zaplatiť k rukám matky maloletého dieťaťa v lehote do konca novembra 2014.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Otec maloletého dieťaťa podal dňa 11. 03. 2014 návrh na Okresný súd Topoľčany, domáhajúc sa ním vynesenia rozsudku, ktorým súd zmení rozsudok Okresného súdu Topoľčany č. k. P 73/2010-55 zo dňa 08. 07. 2010 v časti o výživnom pre mal. G. G., nar. XX. XX. XXXX tak, že znižuje vyživovaciu povinnosť otca zo sumy 110 eur na 40 eur mesačne s účinnosťou od 01. 03. 2014. V návrhu uviedol, že jeho manželstvo s matkou mal. dieťaťa bolo rozvedené, mal. G. bola na čas po rozvode zverená do osobnej starostlivosti matke a jeho súd zaviazal prispievať na výživu dieťaťa, naposledy rozhodnutím č. k. P 73/2010-55 zo dňa 08. 07. 2010, sumou 110 eur mesačne. Vyživovaciu povinnosť si plní pravidelne, nemá zameškané výživné, avšak matka dieťaťa, napriek tomu požiadala o plnenie vyživovacej povinnosti prostredníctvom súdneho exekútora, ktoré konanie je vedené pod sp. zn. 8Er/115/2012. V čase rozhodovania o výživnom dosahoval zárobok cca 800 eur, v súčasnosti je výška jeho zárobku 300 eur.

Matka mal. dieťaťa podala dňa 30. 04. 2014 na Okresný súd Topoľčany návrh na zvýšenie výživného pre dieťa zo sumy 110 eur mesačne na sumu 170 eur mesačne z dôvodu, že výživné nebolo zvyšované 4 roky, od vtedy sa rapídne zvýšili náklady na dieťa, a to ako v škole, tak i celkovo na ošatenie a stravu. Dieťa, ktoré je v 9. A triede základnej školy a v šk. roku 2014/2015 nastúpi do učebného odboru kaderníčka, kde sa zvýšia náklady, začalo nosiť okuliare, ktoré stáli 65 eur. So znížením výživného zo strany otca vôbec nesúhlasí, pretože otec má stály príjem z vojska (dôchodok) v určitej výške, pričom ona je momentálne nezamestnaná a evidovaná na Okresnom úrade práce Topoľčany.

Okresný súd Topoľčany rozsudkom zo dňa 13. mája 2014, sp. zn. 11P/74/2014 návrh otca na zníženie výživného i návrh matky na zvýšenie výživného zamietol a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil zistením, že rozsudkom Okresného súdu Topoľčany zo dňa 08. 07. 2010 sp. zn. 9P/73/2010 bola zvýšená vyživovacia povinnosť otca na mal. G. zo sumy 83 eur na sumu 110 eur mesačne s účinnosťou od 01. 09. 2009. V čase tejto úpravy výživného otec dieťaťa pracoval ako vojak z povolania s priemerným mesačným zárobkom 767,73 eura, žil v spoločnej domácnosti so svojimi rodičmi, ktorým prispieval na domácnosť sumou 150 eur. Aktuálne je zamestnaný vo firme Detektívna informačná služba, s.r.o. Žilina od 16. 07. 2013, v mesiacoch júl 2013 až marec 2014 dosiahol čistú mzdu 394,15 eura. Matka v čase poslednej úpravy výživného bola zamestnaná od 18. 05. 2010 s príjmom 190,73 eura, žila v spoločnej domácnosti s mal. G. a s dcérou J., nar. XX. XX. XXXX, obývali 3-izbový družstevný byt, za ktorý platila nájom 140 eur, za elektrinu 30 eur, inkaso 10 eur, za Satro štvrťročne 20 eur, poisťné za byt 20 eur a splácala pôžičku mesačne 13,20 eura. Jej priemerná čistá mesačná mzda za obdobie december 2013 - marec 2014 bola vo výške 201,03 eura, pracovný pomer ukončila na svoju žiadosť dohodou. Aktuálne je nezamestnaná. Maloletá G. bola v čase poslednej úpravy výživného žiačkou 5. roč. základnej školy a aktuálne je žiačkou 9. ročníka Základnej školy v Topoľčanoch na Škultétyho ulici, stravuje sa v domácnosti, navštevuje neurologickú ambulanciu pre kolapsové stavy a očnú ambulanciu, nosí dioptrické okuliare; rozhodnutím SOŠ na Krušovskej ulici v Topoľčanoch zo dňa 22. 04. 2014 bola prijatá na túto školu v učebnom odbore cukrár v školskom roku 2014/2015. Súd ďalej zistil, že otec pracoval ako vojak z povolania a po návrate z misie v Iraku pracoval ako profesionálny vojak na pozícii veliteľa VI. Ženijnej roty od 26. 02. 2007. Dňa 08. 07. 2011 bol prepustený zo služobného pomeru pre porušenie liečebného režimu, personálny rozkaz o prepustení bol rozhodnutím náčelníka gen. štábu z 20. 10. 2011 zrušený a uznaný za neplatný, otec mal opätovne nastúpiť k VÚ Sered' 1049 dňa 21. 10. 2011, pričom mu bol doplatený služobný plat za obdobie od prepustenia do zrušenia personálneho rozkazu o prepustení. Dňa 28. 03. 2012 bol otec prepustený zo služobného pomeru z dôvodu, že v priebehu 12 mesiacov opakovane porušil základnú povinnosť v § 119 zák. č. 346/2005 Z. z. Rozsudkom Okresného súdu Topoľčany sp. zn. 9P/20/2012 z 29. 11. 2012, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9CoP/11/2013 z 21. 03. 2013, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 05. 04. 2013, bol návrh otca na zníženie vyživovacej povinnosti zamietnutý a rovnako tak bol zamietnutý aj návrh matky na zvýšenie výživného. Súd právne posúdil zistený skutkový stav podľa ustanovení § 62, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, § 77 ods. 1, § 78 ods. 1-3 Zák. o rod. a § 160 ods. 1 a § 163 ods. 2 OSP a dospel k záveru, že v danom prípade nedošlo k zmene pomerov v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine, pretože otec si podal opätovne návrh na zníženie vyživovacej povinnosti, o ktorom v minulosti už bolo rozhodované rozsudkom Okresného súdu Topoľčany sp. zn. 9P/20/2012 zo dňa 29. 11. 2012 a rozsudkom Okresného súdu Topoľčany sp. zn. 11P/116/2013 a v oboch prípadoch bol jeho návrh zamietnutý. Ak aj otec dosahuje nižší príjem, je to jeho zavinením, lebo v minulosti prišiel o výhodnejšie zamestnanie a tým aj o možnosť dosahovať vyššiu mzdu, a tak súd dospel k záveru, že je v schopnostiach a možnostiach otca vzhľadom k veku, praxi a skúsenostiam dosiahnuť príjem, z ktorého bude schopný uspokojovať nielen svoje životné potreby, ale aj plniť vyživovaciu povinnosť voči maloletému dieťaťu. Ak účastník vlastným konaním, zavinením prichádza o zamestnanie a tým aj o vyšší zárobok, v takom prípade je súd pri stanovení výživného povinný vychádzať z príjmu, ktorý by otec dosahoval, keby svojím konaním neprišiel o výhodnejší príjem zo svojho zamestnania, preto súd vychádzal zo zárobku otca, ktorý dosahoval v čase poslednej úpravy výživného ako vojak z povolania a ten bol vo výške 767,73 eura a nie z aktuálneho zárobku, ktorý má otec vo výške 394,15 eura. Súd ďalej poukázal na to, že pri rozhodovaní o zmene výživného musí súd posúdiť komplexne všetky zmeny v pomeroch účastníkov, ku ktorým došlo od predchádzajúcej úpravy a musí tiež prihliadnuť na vývoj životných nákladov za celé obdobie, ktoré uplynulo od vydania posledného rozhodnutia o výživnom, tzv. valorizačnú klauzulu zakotvenú v ust. § 78 ods. 3 ZR a nemôže opomenúť existenciu ust. § 62 ods. 2 ZR zakotvujúcu právo dieťaťa podieľať sa na dosiahnutej životnej úrovni svojich rodičov. Súd zamietol aj návrh matky na zvýšenie vyživovacej povinnosti, ktorý odôvodnila tým, že maloletá bola prijatá na strednú odbornú školu, čo je však skutočnosť iba rozhodnutia v správnom konaní, kde nenastala faktická zmena pomerov na strane maloletej a táto nastane až pokiaľ maloletá riadne ukončí deviaty ročník, a teda dôjde k zmene pomerov v súvislosti s prechodom na vyšší stupeň školskej dochádzky, s čím v budúcnosti môže byť spojená zmena pomerov na strane mal. dieťaťa. Návrh matky súd zamietol aj z dôvodu, že je aktuálne bez príjmu, ktorého sa vzdala z dôvodu, že sa stará o osobu, ktorú nemožno považovať za osobu, na ktorú by táto osoba bola odkázaná výživou, resp. sa tiež vzdala pracovného pomeru u posledného zamestnávateľa, ktorý ukončila dohodou, a teda sa vzdala príjmu cca 180 eur -190 eur mesačne, ktorý dovtedy dosahovala, čo súd tiež považoval za skutočnosť, že svojím konaním prišla o výhodnejší príjem zo svojho zamestnania, ktorým by bola schopná pokrývať životné náklady.

Proti tomuto rozsudku podala matka včas odvolanie, poukazujú znova, ako v návrhu, na štyri roky, počas ktorých nebolo výživné zvyšované, dcéra ukončila základnú školu a pôjde na strednú školu, je vyššia o 20 cm, má zvýšené náklady na hygienické potreby, musela jej zakúpiť okuliare, čo tiež bolo finančne náročné. Otec dieťaťa neprispieva nad rámec výživného, nepodieľa sa v polovici na žiadnych nákladoch súvisiacich s dcérou, je poberateľom výsluhového dôchodku, ktorý poberá nad rámec mzdy. Matka nemá momentálne žiadny príjem, podala si žiadosť o dávku v hmotnej núdzi, ale ešte nemá rozhodnutie. O dieťa sa vzorne stará, snaží sa mu zabezpečiť budúcnosť, preto je toho názoru, že štyri roky vo vývoji maloletého dieťaťa sú dostatočným dôvodom na zmenu pomerov. Žiadala, aby Krajský súd v Nitre zrušil napadnutý rozsudok a vyhovel jej návrhu na zvýšenie výživného v celom rozsahu.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. v platnom znení, Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len „OSP“) preskúmal vec podľa § 212 ods. 2 písm. a/ OSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 OSP, keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu (§ 156 ods. 3 v spojení s § 211 ods. 2 OSP) a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň ako sa vyvesil na úradnej tabuli (§ 21 ods. 2 vyhl. č. 543/2005 Z. z.) a dospel k záveru, že odvolanie matky je čiastočne dôvodné, preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 220 OSP zmenil.

Podľa § 220 OSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1).

Z ustanovenia § 163 ods. 2 OSP vyplýva, že rozsudky o výžive maloletých detí možno zmeniť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

Podľa § 78 ods. 1 ZoR dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Podľa § 78 ods. 3 ZoR pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

Podľa § 154 ods. 1 OSP pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

Podľa § 62 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. Zákona o rodine (ZoR) plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 62 ods. 2 ZoR obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 ods. 3 ZoR každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

Podľa § 62 ods. 4 ZoR pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

Podľa § 62 ods. 5 ZoR výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 ZoR pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

V ustanovení § 78 ods. 1 Zákona o rodine, ako aj v ustanovení § 163 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (OSP) je zakotvená zásada, podľa ktorej už stanovené výživné je možno zmeniť, ak dôjde k zmene pomerov. Ak ide o maloleté dieťa, možno tak urobiť i bez návrhu, čo vyplýva z ustanovenia § 81 ods. 1 OSP, v zmysle ktorého aj bez návrhu súd môže začať konanie vo veciach starostlivosti o maloletých.

Podľa § 176 ods. 1 prvá veta OSP ak tento zákon neustanovuje inak, vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa vo veci samej rozhoduje rozsudkom o výchove a výžive maloletých detí, o styku rodičov s maloletými deťmi, o styku blízkych osôb s maloletými deťmi, o priznaní, obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o schválení dôležitých úkonov maloletého dieťaťa a o podstatných veciach, o ktorých sa rodičia nemôžu dohodnúť.

Z ustanovení § 78 ods. 1 ZoR a § 163 ods. 2 OSP tiež vyplýva, že pre povinnosť platiť stanovené výživné sa uplatňuje zásada, že stanovené výživné má zodpovedať pomerom, za ktorých bolo stanovené. Ak dôjde k zmene pomerov, musí sa to odraziť aj v úprave vyživovacej povinnosti. Vzhľadom k povahe výživného však nedochádza pri zmene pomerov automaticky i k zmene vyživovacej povinnosti, ale zmena pomerov je iba dôvodom na začatie nového súdneho konania, ktoré sa môže skončiť novou

úpravou výživného. Preto aj dokazovanie súdu sa musí starostlivo orientovať na to, či došlo k zmene pomerov, t. j. musia byť spoľahlivo zistené okolnosti rozhodujúce pre pôvodne stanovené výživné a okolnosti rozhodujúce pre stanovenie výživného v čase, keď sa rozhoduje o novej úprave (R 72/65). Ak k zmene pomerov skutočne došlo, súd musí zmeniť pôvodnú úpravu výživného. Vo výroku nového rozsudku však musí vyjadriť, že ide o zmenu predchádzajúcej úpravy výživného, ktorú presne označí. Pokiaľ ide o zmenu pomerov, ktorá odôvodňuje zmenu výživného stanoveného súdom, musí byť takej povahy, aby tu bol reálny dôvod meniť už vydané súdne rozhodnutie. Touto zmenou pomerov nie je akákoľvek zmena v hľadiskách, ktoré sú rozhodujúce pre určenie výživného, ale musí ísť o zmenu pomerov závažnejšieho (podstatného) charakteru v tých okolnostiach, ktoré tvorili podklad pre vydanie pôvodného rozhodnutia o výživnom, teda musí ísť o zmenu, ktorá sa výraznejším spôsobom prejaví v pomeroch účastníkov (R 3/67). Z podstatných okolností, ktoré odôvodňujú zmenu výživného možno uviesť pribudnutie, alebo odpadnutie vyživovacej povinnosti povinnému, podstatný pokles alebo podstatné dôvodné zníženie príjmov, vyššie odôvodnené potreby oprávnenej osoby, ku ktorým môže dôjsť buď okamžite, napríklad v dôsledku nástupu do školy, či nástupu na strednú školu, na ktorej sa pripravuje na štúdium na vysokú školu alebo na svoje budúce povolanie, potom je to tiež vyšší vek oprávneného, s čím súvisí aj nárast odôvodnených potrieb v dôsledku uplynutia dlhšej doby.

Účelom výživného je uhrádzanie nielen priebežne sa vyskytujúcich (bežných) potrieb maloletého dieťaťa, ale všetkých potrieb prospešných jeho všestrannému vývoju.

V preskúmvanej veci sa súd prvého stupňa správne zaoberal tým, či oproti stavu existujúcemu v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku o výživnom došlo k zmene pomerov a či v dôsledku nej je treba zmeniť výšku výživného pre maloleté dieťa, správne zistil skutkový stav veci, ale vec nesprávne právne posúdil, keď zamietol návrh matky na zvýšenie výživného.

Pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia (§ 154 ods. 1 OSP). V čase rozhodnutia odvolacieho súdu o podanom odvolaní matky nastala zmena pomerov na strane maloletého dieťaťa, ktoré od septembra tohto roku nastúpilo štúdium na strednej odbornej škole, a teda začalo prípravu na svoje budúce zamestnanie, keďže je všeobecne známe, že v súvislosti s prechodom maloletého dieťaťa zo základnej na strednú školu sú zvýšené náklady na štúdium, oblečenie, obutie a iné, ako aj v komplexe s tým, že od predchádzajúceho rozhodovania o výživnom uplynula doba vyše štyroch rokov, odvolací súd dospel k záveru, že je potrebné v zmysle § 220 OSP zmeniť napadnutý rozsudok a zvýšiť vyživovaciu povinnosť otca na maloletú zo sumy 110 eur mesačne na sumu 135 eur mesačne počnúc od 1. septembra 2014, ktoré bude otec povinný zasielať vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletého dieťaťa. Suma 135 eur mesačne zodpovedá zmeneným pomeroch na strane maloletého dieťaťa a odôvodneným potrebám maloletej G., pričom vychádza zo schopností, možností a majetkových pomerov otca, u ktorého prvostupňový súd správne vychádzal z jeho predchádzajúceho priemerného mesačného zárobku vo výške 767,73 eura, rešpektujúc zákonnú zásadu, že otec sa vzdal bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania a tým aj vyššieho zárobku, keďže porušil pracovnú disciplínu a v dôsledku toho s ním bol skončený služobný pomer vojaka z povolania.

Zročné výživné, ktoré vniklo zvýšením výživného za obdobie od 01. 09. 2014 do 15. 10. 2014 predstavuje sumu 50 eur [(135 eur - 110 eur) = 25 eur x 2 mesiace (september a október 2014, keďže výživné za október už bolo zročné v čase vyhlásenia tohto rozsudku) = 50 eur], ktorú sumu odvolací súd uložil otcovi zaplatiť v lehote do konca novembra 2014.

O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 224 ods. 1 a § 146 ods. 1 písm. a/ OSP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.